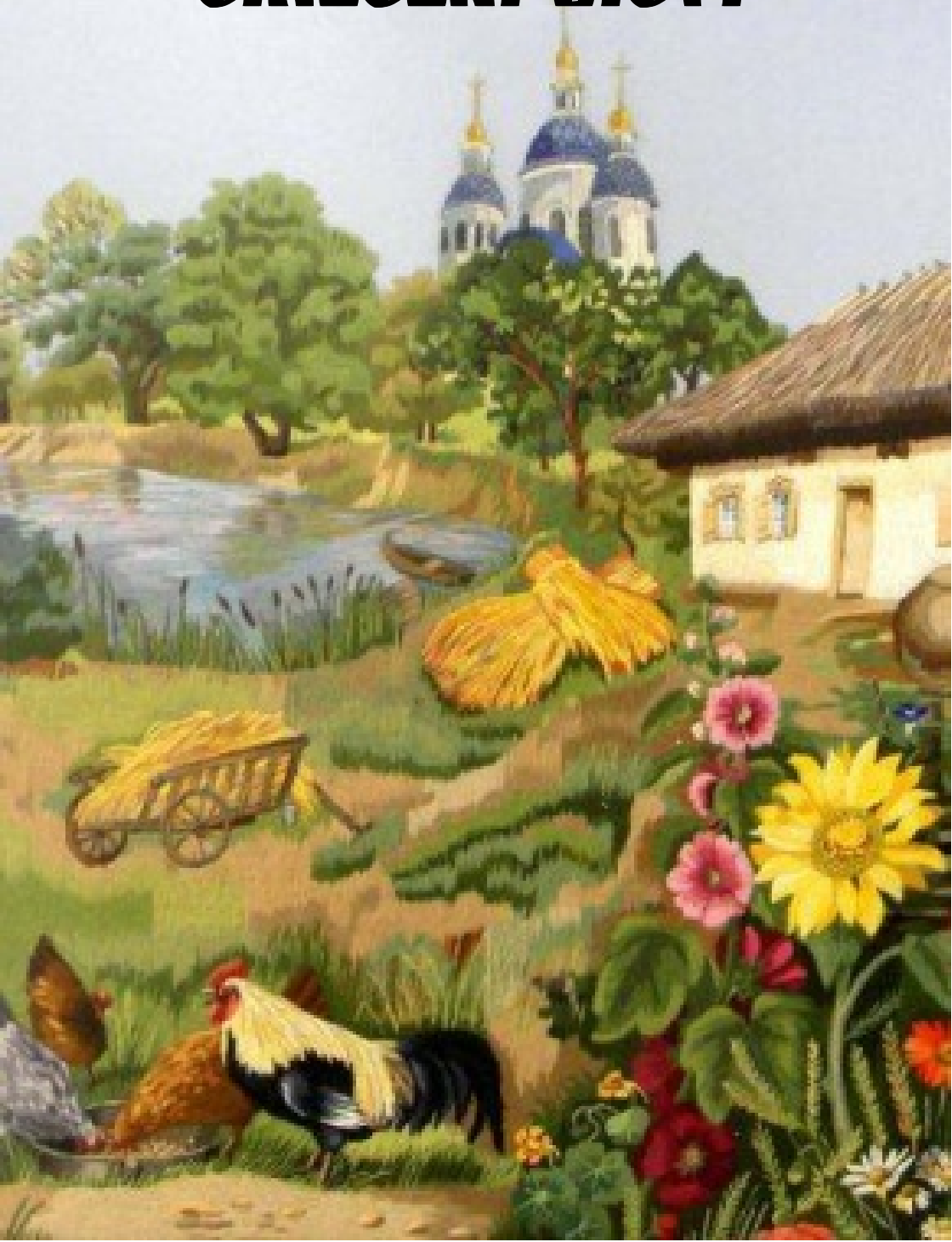

СІЛЬСЬКІ ВІСТІ

Нижня Сироватка – чом би і ні.

Землі, на яких розміщена Нижня Сироватка ще з давньої сивини були заселені слов'янськими племенами. Про стосунки давніх поселенців з іншими народами свідчить знахідка на правому березі річки Сироватки в 1847 році. У глеку, який випадково вирив із землі селянин, містилося 206 арабських монет VII — IX ст. Зазнала нижньосироватська земля і набігів кочівників. Не випадково одна з вулиць (Набережна) ще до недавнього часу називалась Нагаївкою. Можливо тут колись кочували нагайські татари. Русло річки Сироватки в окремих місцях протікає в оглеених ґрунтах, що забарвлюють воду в колір молочної сироватки. Ймовірно від цього й походить назва річки. Історія Нижньої Сироватки починається з часу бурхливого заселення Слобожанщини вихідцями з Правобережної України. За переписом слобідських полків 1732

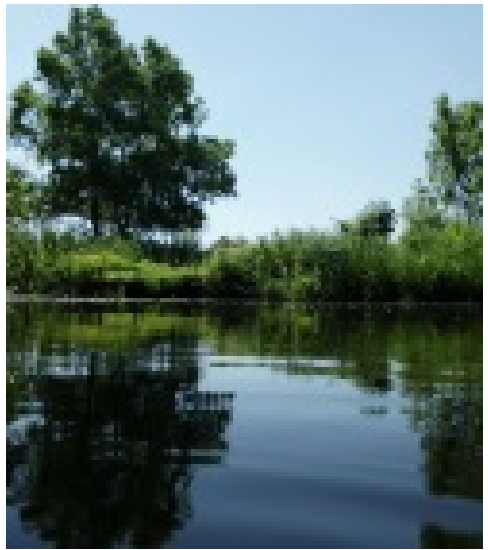
Як кожне дерево має коріння, так і кожна місцина на землі має свої витoki та свою історію....

У середині XVII ст. на місці нинішнього села було кілька невеличких хуторів. В грудні 1659 року за інструкцією Сумської ратуші, підписаною отаманом Герасимом Кондратьєвим, осадчому Матвію Малишевському було наказано створити нове поселення по той бік Псла, на місці злиття двох річок Сироватка і Крупець.

Для цього пропонувалось переселити із Сум не менше 197 сімей та із Ворожби (Лебединської) не менше 87 сімей і виділити їм земель, лісів, сіножатей і всяких угідь.

На початок 1732 року в слободі Нижня Сироватка налічувалось козаків, підпомічників робітників 1147 осіб. А вже за переписом 1866 року в селі налічувалось 936 господарств, 2481 коней, 1991 корова, дві церкви, школа, богадільня, чотири хлібних крамниці, два постійних двори. В цей час іде швидке розшарування селянства, з нього виокремлюються досить потужні родини. Так, відомий меценат Іван Герасимович Харитоненко, якому Суми завдячують ледь не половиною громадських будівель, народився саме в Нижній Сироватці в родині голови села. На кошти І. Г. Харитоненка було завершено будівництво Тихінської церкви в селі Нижня Сироватка, збудовано лікарню, десятки шкіл та благодійних закладів у селах Сумського повіту, Сумах, Харкові та інших містах. На початку 20 строїччя в селі з'явилися власники парових млинів, цеглень — сім'ї Тригубів, Косиків, Чуйків, Коротенків, які наймали робітників серед односельчан. У так званому «будинку Карла» Іван Карлович Ярмоленко разом з найманими робітниками займався сушінням овочів і фруктів відправляючи їх у північні райони Росії, з чого мав великі прибутки. Частина бідних селян йшла на заробітки до міста чи в сусідні села. Там працювали в поміщицьких економіях Суханова (с. Низи), Зайцева (с. Вистороп) Станом на 1915 рік село було центром окремої, Нижньосироватської волості, кількість мешканців зросла до 16857 осіб.

Наше село відзначилось і в буремних подіях Столипінської реформи, а саме селянських бунтів, що прокотились

всю імперію. 21-25 квітня 1915 р. в Нижній Сироватці відбувся найбільший в Україні селянський виступ проти впровадження реформи Столипіна, в якому взяло участь близько трьох тисяч чоловік. Селяни — переважно жінки, чоловіки яких перебували на фронті, — протягом трьох днів не дозволяли землевпорядній повітській комісії здійснити переділ землі (на відрубів) на користь багатих селян. Під час заворушення у натовпі вбили двох заможних господарів (ініціаторів переділу землі), тяжко поранили помічника Сумського справника і двох стражників. Повітова влада для придушення бунту викликала підкріплення з Харкова. Спеціальним поїздом прибув віце-губернатор Масальський з п'ятьма стражниками і нарядом поліції. В 1926 році в селі мешкало вже більше 13000 населення, була залізнична станція, водокачка.

Літо в селі

Літо на селі - особлива пора. До бабусів та дідусів приїждять міські онуки, і для них це - надзвичайна пригода. А що таке літо для місцевих жителів?

Літо на селі.... Річка з риболовлею, ліс з ягодами, смачнючі помідори, зірвані прямо з грядки. Так все це є. І від самісінького дитинства нам здається, що то все прості і дуже звичайні речі. Коли я була малою мені здавалось, що всі так живуть і в цьому немає нічого особливого. Я ніколи не звертала уваги на те, які надзвичайно красиві у нас краєвиди, як вкривається туманом річка під утро, як в передсвітанковий час гарно співають птахи. І я ніколи не помічала тої зворушливої і магічної тиші, яка буває тільки на селі десь між другою та червертою годинами ранку.

Навпаки, я мріяла про далекі світи, про міські привади, про якісь інші, цікавіші місця на планеті. Мені допікала ця нестерпна липнева спека. Я тихо ненавиділа сапувати картохи і пасти корови - особливо корів не любила пасти. Адже здере мамка чуть світ, всучить пакет з водою і перекусом і випре бігом на перехрестя с нашими двома коровами. А там уже чекають такі самі "заручники" як і я і стадо корів потроху зтікається до місця збору. А ми сонні женом їх потроху край села і вже мріємо, як настане обід і ми доженем цих противних істот до річки і трохи відпочинем: поїмо, викупаємось, поваляємось на сонці. І то не довго.. Бо корови, то така противна скотина - тікой гляди, що би кудись в шкоду не втаскалось: чи в огороди не пішли, чи бува не відбились від череди десь у куцах. От тоді вже побігаеш! І по кропиві, і по камишах!

Та череду пасти - то ще таке собі зло... А от городи , то морока на все літо. Тіко і знаєш, що з сапачкою рачкуєш по городам. Мені іноді хотілося аж криком кричати: " я і картохи не їстиму - лишень би її не сапувати". А не встигнеш упоратись з саповкою, вже й Ілля, а там не встиг обернутись - вже й копати картоху пора. Так все літо кругом городів все і вертиться. Добре, що хоч тепер вода у дворі, а раніше, як були зовсім малими, то з колодязя носили. Як літо добре та з дощиками - ще й нічого. А як бува посуха вдарить - натягаєшся тої води. А мамо у нас така квітницарка, весь двір квітами обсажує, а тоді ж тих квітів жалько - от і поливаємо щодня. Зате вже як почнуть цвісти, то краса страшенна: одні квіти одцвітають, інші тільки починають... А пахощі! Так пахне, що аж у голові паморочиться.

От ніколи я й не замислювалась над тим, що такого у нас літом гарного. І мабуть би й не надумала. Аж того року до сусідки баби Наташки онук з Донецька приїхав на все літо. Чудний такий, тиждень ходив як зачарований. А потім як звук трохи, та з місцевими заприятелював, то все порівнював свій дім та нашу Сироватку. Мені воно дивним здавалось, що він у таких простих речах знаходить незвичайне і красиве. А потім і сама почала про то думати...

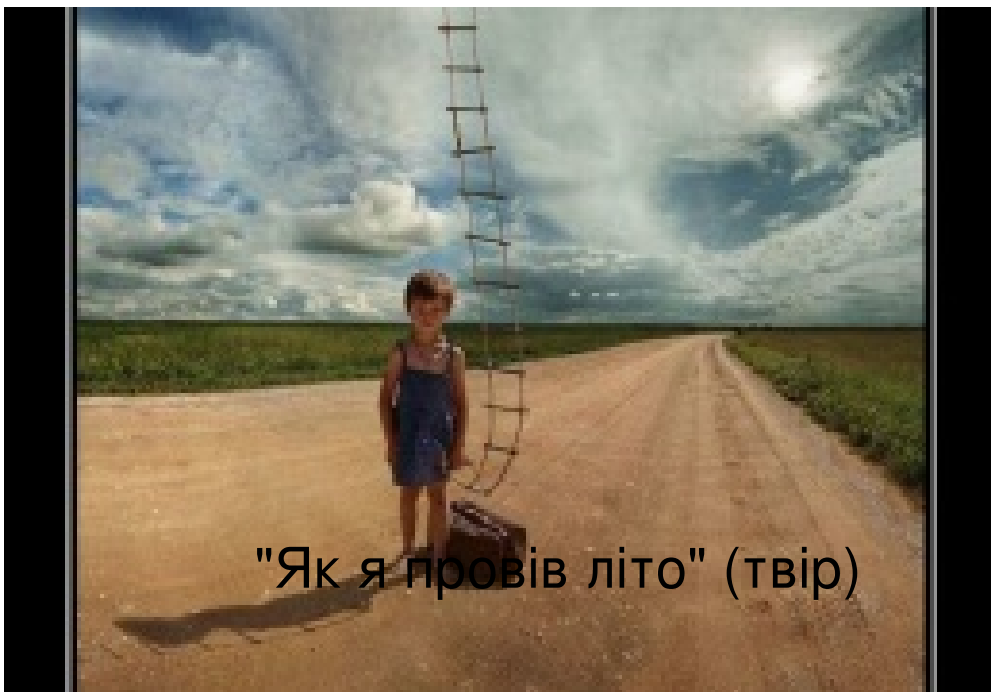
А воно ж і правда. Хіба смачне те молоко магазинне з пакета, хіба порівняєш його з тим, яке вразу від коровки, ще тепленьке. А бабуніни періжки з вишеньками..... Це ж така

смакота, що язик проковтнути можна! І на річку можна ходити хоч по п'ять разів на день, і купатись досхочу (головне роботу поробить, що мамка на спіок написала). А ще на великах їздити в ліс по ягоди. А найбільше нашого нового друга вразило, що влітку на сіновал спати можна, і то така ціла пригода - і пахне, і романтика, а ще якщо карти взяти та при фонарику в дурня гarti - так і зовсім чудасія!

І почала я замічати з тих пір маленькі прояви той величезної краси, яка є тільки на селі, та й не у всякому, а тільки в нашому: крапельки роси на мальвах зранку; бждоли над старезною абрикосою (вони ж бо не тільки пильцу любляють - солодкими абрикостками теж не гребують); як яскраві зірки на небі в серпні; як чудно виглядає наш півень Мишко сидячі на криші сусідської скажено дорогезної машини (от би бачив дядько Микола!). Багато всього починаєш замічати, коли хочеш побачити у повсякденних речах красиве. І знаходиться диво там, де начеб то його й не може бути.

А проблему з чередою ми цей рік уже вирішили) - наш донецький друг найнявся пастухом, хоче і грошенят заробить і каже що прикольнішого зайняття годі й придумать. Чудний він, все ж!

"Як я провів літо" (твір)

Згідно з класикою жанру, я мав би написати, що чекав канікули з нетерпінням і завзятістю осудженого на довгий термін, рахував хвилини, викреслював з календаря дні. Але - ні. Я не чекав канікул, тому що точно знав - нічого цікавого вони мені не обіцяють. Як і всі останні роки моя участь була вирішена ще в березні, коли моя бабуня тоном справжнього генерала "нарізала задач" всім дітям і онукам і стало зрозуміло, що задач тих вистачить не на одне літо, а мабуть на все життя. І, як заведено, точнісінько перед Паскою мої мрії про літній відпочинок були остаточно розбиті щент посадкою сорока сотих картохи і придбанням

Кожен з нас хоч раз за своє шкільне життя писав твір на тему "Як я провів літо". То ця стаття - якраз про моє останнє літо.

повного комплекту скотини для відгодівлі за літо. Бабуня була щаслива, а ми (її онуки) - в печалі. Всі ці факти свідчили, що тепер у нас немає іншого вибору як обробляти ту чортову картоплю і косити безкінечну траву кролям, свиням і гусям... Тож, травень нічого нового вже не додавав. Окрім може

усвідомлення, що катастрофа вже скоро.

І ось настав червень. Речі зібрані, гостинці куплені. І роздубаний автобус везе моє нещасне тіло в село до бабуні. Останні хвилини на роздуми і жаль до себе. І ось на горизонті вже видно перші хати. Все. Приїхали. "Канікули Боніфація" починаються! Бабуня вже чекає мене з тепленькими пиріжками і молоком і ця картина дещо покращує настрій. В кінці кінців, в селі є і свої плюси: бабуніни пиріжки, наприклад. Таких смачнучих пиріжків не вміє пекти ніхто. Та і можливість купатись в річці досхочу теж гарна штука. Хоча, якби дали мені вибір, то проміняв би ці вигоди з радістю бодайна один день у якомусь таборі. Хоч би раз глянути, що воно таке - табір відпочинку. Ми до таборів не їздимо, бо у нас є село, бабуня, екологічно чисті продукти, річка. Що ще треба?

На наступний день після мене підтягується мій двоюрідний брат Серьога з сестрою Натахою. Наша компанія росте і життя перестає бути таким нудним. Ще через тиждень доїздить Михась. Ну, от. Всі заключонні в сборі, команда готова до огорядів, випасу гусей і "прочім радощам сільського життя".

Три місяці літа наш веселий колективчик потроху псує нерви бабуні, потроху заготовляє припаси на зиму (сушимо кришеники і трави на чай), потроху виконує продуктову програму, випасаючи гусей та таскаючи траву кролям, потроху розважається як вміє, а також наїдає кілограми на екологічно чистих пиріжках і молоці. Серпень якось дуже бистро закінчується. Може тому, що цьому гарно сприяє викопка картохи... а може приїзд наших батьків. Адже коли в маленькому будинку бабуні збирається вся велика родина, настає великий кіпіш і суматоха. Здається, що час плине бистріше. І ось уже той самий зашмиганий автобус везе мене додому з торбами припасів і наїдженими кілограмами.

Кожного року я мрію про той час, коли не буду їздити на село. Як настане цей щасливий час, я зможу провести канікули так як схочу. Але... Іноді взимку я думаю, що канікули у бабуні - ще не гірший варіант. Може навіть колись я буду сумувати за цими часами... Хоча, - навряд.